

„Folytatni és folyamatosan újakezdeni saját történelmünket”
Átadták a Feszty-körképet

(Folytatás az 1. oldalról.)
Kuncze Gábor belügyminiszter ünnepi beszédében elmondta: attól függően, hogy honnan számítjuk a Feszty-körkép történetének kezdetét, a mai alkalom és a körkép sorsa is sok mindenről szólhat. Szólhat arról, hogy ebben az országban békés és szerves módon is lehetett valaki a magyar kultúra részese. Szólhat arról, hogy a nemzetközi nyitottság megtermékenyítőleg hatott az ország kultúrájára, miként arról is, hogy a kultúra támogatása nélkül nem lenne most mire emlékeznünk. Szólhat arról is, hogy a legindividuaisabb teljesítmény sem működik az együttműködés közösséget teremtő eleme nélkül. A belügyminiszter hangsúlyozta: a Feszty-körkép a múlt század végének világképét, történet- és önszemléletét

Járjuk körbe kívülről is. (Fotó: Enyedi Zoltán)

rögzíti. Benne van a hiúság, hisz Feszty Árpád önmagát festette meg Árpád vezér képeben. De itt van a legenda, a mítosz megejtő képi világa is, hiszen valójában nagyon kevés biztos tudásunk van az

1100 évvel ezelőtti történeletről. A körkép – mondta Kuncze Gábor – figyelmeztethet a hiúság és az önhittség veszélyeire, a legendák, a mítoszok és a valóság út-
közésének sokszor illúzió-

romboló realitására is. „Mégis azt hiszem, a múltunkat olyannak kell elfogadni, amilyen. Ám a múlt elfogadása is tiszteletreméltóbb úgy, ha tudjuk, hogy van, amit nem lehet és nem is érdemes folytatni. Így egyaránt megmaradhat nekünk a legendák világa és a realitás keresésének folytonos igénye, méghozzá együtt, mind egyik a maga helyén. Egyik nem pótolhatja a másikat, s az sem lenne szerencsés, ha összekevernénk őket.”

Mivel csak az első 1100 év telt el – hangsúlyozta a belügyminiszter –, egyáltalán nem mindegy, hogy belefeledkezünk-e a nemzeti nagyság és dicsőség képzelte és öntömjénező világába, vagy pedig megpróbáljuk munkával, hozzáértéssel, józan mértéktartással megteremteni egy másfajta világot úgy, ahogy a Feszty-körkép is visszahoztuk a pusztulásból. Végül az sem mindegy – hangsúlyozta –, hogy hódításban vagy hódolásban

gondolkodunk. „Én inkább az együttélést választanám. Mert ha hódítunk, akkor bizony lehet, hogy egyszer hódolnunk is kell. S ha hódolunk, akkor legfeljebb csak a legendáink maradnak. Ez utóbbi ugyan fontos, de kevés, mert élni akarunk a következő 1100 évben is. Nincs más lehetőségünk tehát, mint folytatni és folyamatosan újakezdeni saját történelmünket.”

Trogmayer Ottó, a Móra Ferenc Múzeum igazgatója miután köszönetet mondott a támogatóknak, reményét fejezte ki, hogy sok-sok millió magyarnak és külföldinek fog örömet szerezni Feszty Árpád panorámafestménye. Az ünnepség végén Kuncze Gábor a restaurálást végző és irányító lengyel és magyar szakembereknek kitüntetéseket, míg Bereczky Lóránd, a Feszty-körkép Alapítvány kuratóriumának elnöke a szponzoroknak, valamint a lengyel restaurátoroknak, illetve a kuratórium tagjainak és szaktanácsadóinak adott át oklevelet.

Sz. C. Sz.

Kuncze: A múltunkat olyannak kell elfogadni, amilyen
Legendát is ünnepelhetünk

■ **Miniszter Úr! Itt, a megyében nem kis meglepetést okozott, hogy Ön mond ünnepi beszédet a Feszty-körkép szakmai átadásakor, holott a köztudatban úgy él: ellenzője a körkép és Ópusztaszer „mítoszáinak”.**
– Mindezt cáfolnom kell, hiszen a körképet most láttam először, így arról korábban érdemben nem nyilatkozhattam. Ópusztaszerrel sincs semmi problémám, bár vitatható: itt volt-e valóban a vérszerződés, illetve az első országgyűlés? A történészek többsége azt mondja, nem. Amit a panorámakép ábrázol, szintén a történészek szerint, nem a valóságot tükrözi. Ezért került jó néhányszor

szóba – persze csak idézőjelben –, hogy csalás az, amire a Feszty-körkép témája épült. Az viszont tagadhatatlan, hogy legendaként létezik Ópusztaszer, ahová sok ember elzarándokolt már. A körkép átadása pedig vélhetően tovább fokozza az emlékpark iránti érdeklődést. Ennek ellenére biztos vagyok abban, hogy a történetek, művészettörténészek eközben éles vitát folytatnak majd, akár végig értve egymást, éppen az előbb említett kérdések ürügyén. Ennek ellenére úgy gondolom, miért ne létezhetne az érdeklődés Feszty-körkép, az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark iránt.

■ **Eszerint Ön pártfogolná azt a tervet, hogy a milécentenáriumi ünnepségsorozatban nagyobb hangsúlyt kapjon Ópusztaszer?**
– Kevés olyan ország van, akár Európában is, amelyik államiségének 1100. évfordulóját ünnepelhetné. Én azt gondolom, ez olyan alkalom, amelyet méltó módon kell értékelni. Ilyen esetekben nem dominálhat a takarékoskodás, hiszen történelmünk 1100 évéről van szó. Az emlékezésnek pedig nyilván része kell legyen az ópusztaszeri ünnepségsorozat is. Abban sem találok semmi kivétne-
valót, ha ennek alapja csupán csak legenda.

N. Rác Judit

Segélykiáltás
Délvidékért!

Rokonszenznyaggyűlést tartott tegnap este Szegeden a Magyar Demokrata Fórum, amelynek vendégei dr. Hódi Sándor, Szloboda János, Bálint Antal és Tóth Hóti Gábor, délvidéki politikusok voltak. A Vajdasági Magyar Szövetség vezetőségi tagjai dr. Pordány Lászlóval, az MDF városi elnökségének tagjával, a Segélykiáltás Délvidékért címet viselő összejevetel előtt sajtótájékoztatót tartottak.
Elsődlegesen a magyarság létszámának drasztikus csökkenését, a magyar diákok anyanyelvén való tanulásának ellehetetlenülését hangsúlyozták. Ezzel kapcsolatban elmondták, hogy míg a második világháború után a délvidéki magyarság száma elérte a félmilliót, az 1990-es népszámlálás sze-

rint már csak 380 ezer vajdasági vallotta magát magyarnak... A vízumkényszer bevezetése, szerintük, óriási csapást jelentene az ottani magyar kisebbségre. A súlyosbodó boszniai válság kihatása egyelőre még nem érződik a Délvidéken (nincs erőszakos katonai behívás, mint a korábbi években). A VMDK-VMSZ kapcsolatokról szólva a délvidéki vendégek elmondták, hogy hasonló elveket vall mindkét magyar érdekvédelmi szervezet, de – nézetük szerint – a VMSZ átgondoltabb, megfontoltabb autonómia-koncepciót ajánl a magyarságnak, mint az „idősebb testvér”, s arra is felkészült, hogy a nemzetközi diplomácia számára ezt megfelelő módon előadja...

K. F.

A fogászati kezelésekre
Szegeden még nem fizetünk

Az országban már a legtöbb helyen július eleje óta fizetni kell a fogászati beavatkozásokért, Szegeden még nem kérnek pénzt az állami rendelőkben a fogászati kezelésektől. Igaz már elkészült az árlista, amit a Magyar Orvosi Kamara fogorvosi tagozatának árajánlatai alapján állítottak össze a szegedi fogorvosok, de az

árjegyzéket még bemutatják az önkormányzat egészségügyi bizottságának. Erre a jövő hét közepén kerül sor, s csak ezt követően, augusztus elsejétől fizetünk Szegeden az állami fogászati rendelőkben. A helyi fogászati tarifákat valamennyi állami fogászati rendelőben kifüggesztik és lapunk hasábjain is közzéteszük.

Kell egy külön szerződés
Telefonos gondok

tényleg hiába hívja. Lednitzky Péter, a Deltáv Rt. manager igazgatója megerősítette az előbbieket, ezek a szolgáltatások nem szerepelnek a cég kínálatán. A teljesség kedvéért: nem rádiótelefonról van szó. Ezeket a szolgáltató cé-

gek akkor lehet elérni majd a megyéből, ha a Deltáv külön szerződést köt velük. Eddig erre nem került sor, de a tárgyalások folyamatosan zajlanak – tudtuk meg Lednitzky úrtól.

A. L.

3 KÉRDÉS
A magyarországi román újságíróhoz
A Megbékélési Szerződésre emlékezve

1849-es Magyarország területén a jogok tekintetében ne lehessen különbséget tenni magyarok és románok között; legyen szabad a román nyelvhasználat, a hivatalokban román nemzetiségű magyar állampolgárokat is lehessen alkalmazni. Kimondta, hogy a görög szerződés románok szabadon választhatják püspökeiket és a budapesti egyetemen számukra külön hittani kart állítanak fel. Végül pedig a románok számára is teljes mértékben eltörölte a robotot és a többi hűbéri tartozásokat. Látható, hogy az egyezmény valamennyi pontja a korabeli nemzeti-ségi kérdést igyekezett

megoldani. A szabadságharc súlyos magyar-román összecsapásai után 1849-ben Kossuth is, Balcescu is ráébredt, hogy megbékélés nélkül nem megy: nincs más út az együttélés előtt.

■ **Nem gondolja, hogy ez a megállapodás két kivételesen tisztán látó emberek volt a megállapodása, akiknek a szelleme máig sem hatotta át a magyar-román politikát?**

– Ugyanúgy, ahogy akkor a nagy emberek meg egyezése, ma a polgárok kapcsolata sokkal egyszerűbb, sokkal közvetlenebb, mint a kormányzati politika. Szerintem ez a román-magyar kérdés olyan politi-

Leraboltuk a Balatont

A magyar tenger víze meleg és nedves, ennek ellenére mindössze kettő darab nem mumifikált angolnátetemet ringatnak a pont jó – se nem kicsi, se nem nagy – hullámok. Elringatózunk velük. Ennyi nyugodtan lehet a természetes halhullásnak az ő része – mondja szakértő barátunk, a Nagy Horgász, aki szenvedélyével megfertőzte már a fél társaságot: minden éjjel – a csodás napfelkeltekig – erőteljes állományrútkást végeznek a méretes pontyok között. A szomszédos étterem tulajdonosa készséges, persze, vigyük csak át, leszámítja majd a halászlé árából a husit. Úgyhogy délelőtt halpucolás, majd működésbe lépnek a Nagy Belezők, a szeletelés, irdálás, szózás művészei következnek és néhány óra múlva előáll maga a lé. Hálálkodunk, mert jobb mint tavaly – magunk előtt is eltűnköljük, hogy meg sem közelíti a dunait, se tize, se mennyiségre. A szegedit se. De örülünk, hogy nincs balatoni nyaralás halászlé nélkül.

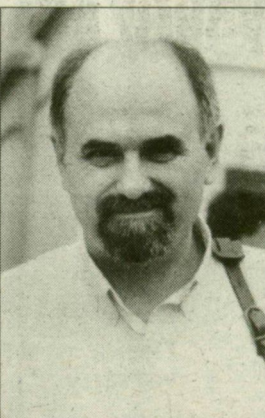
Feszko nélkül sincs. Ez egy ilyen ország – háborog Pista. Egyetlen segéderővel viszi a srégen szemközti sütödét és már tavaly is azt mondta, hogy tele van a hócipője, nem látjuk itt többet. Ehhez képest az idén megemelte az árát. Pista intellektuel, pénzt óhajt keresni a bérelt sütödében. Az a baja, hogy nem talál eleget, megemelt árakkal sem, mert elkepesztően kevés a vendég. Más kérdés, hogy a kevés is alaposan lefárasztja estére a Pistát. Nem köszönnek – azt mondja. Idejönnek, szétterpesztenek, a klottygyatájuk koraához támasztják a mancsukat, bambán bámulnak. „Véresel!” Ennyi a sóder, amit nyomtatni tudnak. Vagy: „Májusát!” Pista undorral néz ki rájuk a színes homlokpántja alól és jól megméri nekik a hurkát. Csak félig érett kovászos ubikát válogat nekik, 350 per kiló. Mi vagyunk a törzsvendégei, nagyokat köszönünk – nekünk is ennyiért számítják meg. Viszont beszélget velünk. Megnéznéd, mennyi a kukorica a konkurenciánál? – kéri szorongva; nem tudja eldönteni, alá menjen, vagy fölé, végül kiír ugyanannyit, meg azt, hogy: „Ez egy másik kukorica!”

A vendégeknek persze nincs humorérzékük. A „Szaküzletben”, amely éppen az utca túloldalán tartózkodik, hajnali 7-kor szóváltásra ébred a személyzet. (Persze csak mérsékeltlen élednek fel, egyetlen hirtelen mozdulatuk sincs egész nap, éjszaka meg pláne, pedig kiírták krétával, hogy NONSTOP.) Ez maga birta így bearázni? – fordul a tulajhoz a vendég, jobb kezében egy guriga egészségügyi papír, a ballal a szíve táját masszírozza. Hát itt már sz. ni se lehet nyugodtan? – folytatja halkan, pedig jobb lenne, ha kiabálna, mert félő, ha nem adja ki a mérgét rendszeren, mindjárt jöhetnek a mentők. Az meg itt macerás. A telefon sokba kerül, Siófokon túlterhelt a szolgálat, satöbbi. A tulajra nem szakad rá az ég, derűsen elnéz a feszkós vásárló mellett, nyilván arra gondol, használjon falevelet az ilyen. Az ingyen van.

Az álunk nyugodt – lehetne. Ha aludnánk. De nem alszunk, mert a távoli falusi boltban siker-
élményünk volt, feleáru a sör mint helyben, föltankolunk, bizonyos elégtétellel szívjuk egész éjjel, világít a Hold, fürdik a ponty. Bizalommal tekintünk a jövőbe. Majdnem biztos, hogy jövőre nem fogunk nyaralni. Se itt, se másutt. Bokros teendőink lesznek a fokozódó meleg helyzetben. Viszont ha utolérjük egyszer az emelkedő korhatárt – halljuk már itthon –, nemcsak a protézisünk, hanem a tömésünk árát is visszatéríti nekünk – nyugdíjasoknak – a biztosító.

Hiába, mindenütt jó; de legjobb a notórius nyaralók és a szintén notórius nem nyaralók teljes lerablása.

Sz. C. Sz.

Kimpián Péter

ka játék, amit politikai, de legfeljebb értelmiségi szinten űznek. Ha riporterként egyszerű emberekkel találkozom, sokkal egyszerűbb a dolog. Állítják ugyan, hogy nekik, románoknak vagy magyaroknak semmi bajuk egymással, mégis, már a beszédmódjuk előítéleteket rejt. Ha a másikat szidni kell, legkönnyebb a másságát célba venni. Egy magyar mondhatja káromkodásul a másikra, hogy „te

román”, de ha két magyar, vagy két román ember szidja egymást, akkor egyebet kell találniuk – hogy ellopta a pénzt, elvette az asszonyát, az állását, vagy ilyesmi. Szóval indulatok mindig vannak, és bármilyen ügyből lehet nemzetiségi gyűlölet.

■ **Azt hiszi, csak indulatok kérdése ez, s a józan – köznapi – gondolkodásban nincs előítélet?**

– Nagyon bonyolult ezt ma már megítélni, mert a múlt század közepétől kezdve a hatalom mindig tett arról, hogy a faluközösségekben normálisan működő gazdaságú magyar-román vegyes területeken egy-egy méregcseppel megzavarja a békességet. De ha a mindennapokról van szó, az egymás mellett élés az általánosan elismert keresztény európai társadalmi eszmék szerint lehetséges maradt, sőt, biztos vagyok benne, hogy mindkét fél számára gazdasági előnyök és eszmei értékek kínál.

P. S.